

דקדוקי קריאה בפרשת ואתחנן ובהפטרות ובראשון של עקב

ג כג וְאַתְּחַנֵּן: הנו"ן בפתח.

ג כד אֲדַנִּי יי: אע"פ שבספר תורה כתוב שם הויה כאן הוא נקרא: אֱלֹהִים. יש לשים לב לניקוד שם הויה, הניקוד שהובא כאן מתאים לשם אלה'

ג כה אַעֲבֹרָה: העי"ן בשווא נח. הֶהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹ: יש להאיץ מעט את קריאת התיבה הַזֶּה להסמיכה לתיבה הקודמת שכן הטפחא הוא המפסיק העיקרי הֶהָר הַטּוֹב הַזֶּה - וְהַלְבָּנוֹ

ג כו אֶל-תּוֹסֹף: הטעם בתי"ו מלעיל, הסמ"ך בסגול

ד ב עַל-הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי: תיבת עַל-הַדָּבָר מוטעמת בפשטא ולא בקדמא

ד ה עליית שני

ד ט הַשֹּׁמֵר: במלעיל

ד י כָּל-הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים: יש לשים לב לצירוף הטעמים הלא כל כך מצוי, פשטא-קדמא-מהפך-פשטא

ד יא וְהֶהָר: בגרשיים ולא ברביע

ד יב זולָתִי: מלרע, הטעם לא נסוג

ד יד וְאַתִּי: בגרשיים ולא ברביע

ד טז וַיּוֹצֵאֵךְ בְּפָנָי: הבי"ת שבראש תיבת בְּפָנָי בדגש קל למרות שהתיבה שלפניה בטעם משרת ומסתיימת בהברה פתוחה (ראה הערה 3)

ד יח בְּאֲדָמָה: הבי"ת בקמץ

ד כא עֲבָרִי: העי"ן בקמץ קטן

ד כג פֶּן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-בְּרִית ה': פשטא-מהפך-פשטא ולא קדמא-מהפך-פשטא. תְּמוֹנֶת כָּל: טעם נסוג אחור למ"ם, כן הדבר גם בהמשך

ד כד קָנָא: דגש חזק בנר"ן, לשון קינאה

ד כה וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל: טעם נסוג אחור לשי"ן. בְּעֵינַי ה'-אֱלֹהֶיךָ: המרכא במילה בְּעֵינַי ושם ה' מוקפת למילה שלאחריה ולא במרכא

ד כו הַעֲיִדְתִּי: במלעיל, טעם תלישא אינו מורה על מקום ההטעמה

ד ל וְשָׁבַת וְשָׁמַעְתָּ: שתיהן במלרע

ד לא נִשְׁבָּע: יש להקפיד על קריאת העי"ן שלא תישמע כה"א

ד לב הִנֵּה־הִיא: ה"א שנייה בשווא נח

ד לג הַשֹּׁמֵעַ: במלעיל ונחץ קל במ"ם מפני הגעיה

ד לה הָרָאָתָּ: הה"א בקמץ קטן; האל"ף צריכה להישמע. לא הוֹרִיתִי!

ד לו לִי־סֶרֶךְ: כ"ף סופית דגושה

ד לח לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֻלִּים וַעֲצָמִים: יש לשים לב לצירוף הטעמים הנדיר. לָתֵת-לָךְ: געיה בלמ"ד הראשונה

ד לט: וַיִּדְעַתָּ ... וְהִשְׁבַּתָּ: שתיהן מלרע

ד מ וְשָׁמַרְתָּ: מלרע

ד מא עליית שלישי

ד מזרָחָה: במלרע, הזי"ן בשווא נח והרי"ש אחריה בשווא נע, לא בקמץ

ד מג לְרֹאוּבֵנִי האל"ף אינה נשמעת, השורק שייך לרי"ש:

לְרֹבֵבִי; לְמַנְשִׁי: געיה בלמ"ד והמ"ם בשווא נע

ד מח שִׁיאֵן: שי"ן שמאלית

ה א עליית רביעי

ה ג אֲנַחְנוּ אֵלָה פֶּה הַיּוֹם כָּלָנוּ חַיִּים: יש להאיץ מעט את קריאת תיבת הַיּוֹם המוטעמת בטפחא, להסמיכה לתיבה שלפניה שלא יישמע כאילו המפסיק העיקרי הינו התביר: אֲנַחְנוּ אֵלָה פֶּה הַיּוֹם - כָּלָנוּ חַיִּים. אֵלָה פֶּה: ללא דגש בפ"א

בטעם תחתון: מִבֵּית עֲבָדִים במונח-אתנחתא ולא במרכא-סו"פ, דהיינו, פסוק ראשון מתחיל אָנֹכִי ה' ומסתיים עַל-פָּנָי. יוצא לפי זה שפסוק זה כולל את כל הדיבר הראשון ותחילת הדיבר השני.

לקוראים בטעם עליון: מִבֵּית עֲבָדִים במרכא-סו"פ. אין להשיגח כלל על הרביע שיש בקורן במילה עֲבָדִים.

תיבת אָנֹכִי מוטעמת בטפחא כך שכל הדיבר הראשון בפסוק אחד. הפסוק השני מתחיל לֹא יְהִי־לָךְ וטעם אתנח בתיבת לְשָׁנָי. יוצא שכל דיבר ודיבר נתון בפסוק נפרד.

ההערות הבאות מתייחסות בעיקר לקריאה בטעם עליון:

ה ו אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ ... עֲבָדִים: הדיבר הראשון כולו בפסוק אחד, תיבת עֲבָדִים בטעם סו"פ (סילוק)

ה ח כָּל-תְּמוּנָה: יש להיזהר לא להוסיף וא"ו החיבור כמו במקבילה בפרשת יתרו

ה ט תַּעֲבֹדִם: הת"ו בקמץ גדול והע"ן בקמץ קטן. קָנָא: קו"ף פתוחה, יש להקפיד על הדגשת הנ"ן כן הדבר בהמשך בפרק ו טו

ה י וְעִשָּׂה חֶסֶד: טעם נסוג אחור לעי"ן. לְאֻלָּפִים: הלמ"ד הראשונה בפתח

ה יג לפי טעם תחתון: וְעִשִּׂיתָ כָּל-מְלֹאכֶתְךָ ולפי טעם עליון: וְעִשִּׂיתָ כָּל-מְלֹאכֶתְךָ. בטעם התחתון וְעִשִּׂיתָ בטיפחא ואז הכ"ף בתיבה כָּל דגושה; בעליון וְעִשִּׂיתָ במונח ועל כן הכ"ף בתיבה כָּל, רפויה

ה יד אֶתָּה וּבִנְךָ-וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְשׁוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וְכָל-בְּהֶמְתְּךָ: יש לשים לב להבדלים בין מקרא זה לבין המקבילה בפרשת יתרו (גם במילים גם בטעמים)

ה טז יִיטֹב לָךְ: טעם נסוג אחור ליר"ד

ה יז וְלֹא תִנָּאֵף וְלֹא תִגְנוֹב: וא"ו החיבור בראש כל דיבר בשונה מפרשת יתרו תחתון: לֹא תִרְצָח וְלֹא תִנָּאֵף: בשתי מערכות הטעמים, הצד"י והאל"ף קמוצות. התו"ן בתחתון רפויות, ובטעם עליון בדגש

ה יח וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ שׁוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ: וא"ו החיבור מנוקדת שוא, פתח, פתח (ניקוד בפתח לפני גרונית חטופה למנוע שני חטפים בראש מילה)

ה יט עליית חמישי

ה כ כְּשִׁמְעֶכֶם: הש"ן בקמץ קטן

ה כד וְשִׁמְעַ: געיה בשורק והש"ן בשווא נע¹

ו ב מִצֻּדָּה: כ"ף סופית רפויה

ו ד עליית ששי

שָׁמַעַ: יש להקפיד בקריאת העי"ן. יִשְׂרָאֵל: להיזהר לא לומר איִשְׂרָאֵל. ובאותיות אנגליות: Yisrael ולא Israel

אָחָד: לפי הדין צריכים להאריך בדל"ת²

ו ז בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ: הבי"ת שבראש תיבת בְּבֵיתְךָ בדגש קל למרות שהתיבה שלפניה בטעם

¹ לא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים שאז מטרת החטף היא, כיוון שהוא באות שאינה גרונית, להורות על קריאה בשווא נע

² אָחָד: במבטא רגיל שאינו מבחין בין דל"ת דגושה לרפויה, או יותר נכון בדל"ת דגושה, אי-אפשר להאריך בדל"ת, יש שכדי "לפתור" בעיה זו מוסיפים כעין צליל של נו"ן מתמשך ואין זה פתרון

משרת ומסתיימת בהברה פתוחה³. וּבִשְׁכַּבְּךָ: הבי"ת אחרי הו"ו בשוא נח אע"פ שבאות לפניה יש געיה

ו י לְאֻבְּתֶיךָ לְאַבְרָהָם: שתי תיבות רצופות בטעם תביר. לָתֵת לָךְ: טעם נסוג אחור ללמ"ד

ו יא וּבָתִּים: אזלא-גרש באותה תיבה ובהברות סמוכות, הת"ו דגושה. לֹא-מְלֹאכֶת: במלעיל

ו יג תִּירָא וְאֵתָּה תַּעֲבֹד: יש להזהר מפסוק דומה: דברים י כ תִּירָא אֵתָּה תַּעֲבֹד

ו טז בַּמָּסָה: כאן הבי"ת בפתח בשונה ממשנהו בפרשת וזאת הברכה

ו יח יִיטֹב לָךְ: טעם נסוג אחור ליר"ד. וּבָאֵתָּה: במלעיל

ו כ כִּי-יִשְׁאַלְךָ: האל"ף בקמץ רחב והלמ"ד בשוא נע

ו כג לָתֵת לָנוּ: טעם נסוג אחור ללמ"ד

ו כה תִּהְיֶה-לָנוּ: געיה בת"ו ודגש חזק בלמ"ד מדין דחיק

ז א עליית שביעי

גְּוִים-רַבִּים: געיה בגימ"ל

ז ב תַּחֲנֻם: החי"ת בקמץ קטן

ז ג כִּי-אִם-כֹּה: כי במקף ולא במונח

ז ז הַמָּעֵט: המ"ם בשווא נח

ז ח מִיד פִּרְעֹה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם: טעם טפחא בתיבת מִיד

ז ט מפטיר

ז י לְהַאֲבִידוֹ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת האל"ף

הפסרת ואתחנן, ישעיהו מ א-כו:

ב עַל-לֵב: יש להקפיד על הפרדת התיבות

ד כָּל-גֵּיא: היר"ד והאל"ף נחות (אינן נקראות, כאילו כתוב ge בלטינית)

ז נִבְל-צִיץ: הטעמה משנית בנו"ן⁴ נִשְׁבָּה בּוֹ: טעם נסוג אחור לנו"ן ודגש חזק בב"ת מדין אתי מרחיק. אָכַן

³ במחברת התיגאן כלל זה מכונה "כלל הצבותות", כאשר בראש המילה בי"ת או כ"ף כשהן אותיות שימוש, ואחרי הבי"ת בי"ת נוספת או פ"א; ואחרי הכ"ף כ"ף נוספת – אותיות אלה דגושות.

⁴ במילים מוקפות לא מקובל לדבר על המילה המוקפת (הראשונה) מלעיל או מלרע כי שתי המילים נחשבות לאחת. כאן הושם טעם בנו"ן להראות על העמדה משנית, וגעיה בב"ת העמדה קלה יותר. בכתר ארם צובא יש כאן מקף המחבר למילה הבאה. ר"מ

חֲצִיר הָעֵם: סדר הטעמים כאן הוא מרכא טיפחא
סילוק⁵

ח נָבַל צִיץ: טעם נסוג אחר לנר' והטעמה משנית
בב"ת

י מְשֻׁלָּה לֹא: טעם נסוג אחר למ"ם והשי"ן בשווא נע

יב וְכָל: הכ"ף בקמץ רחב! (לשון מדידה)

יג מִי-תִכֵּן אֶת-רוּחַ ה': טעם טפחא בתיבת אֶת-

רוּחַ, יש להיזהר מדפוסים משובשים אשר הטעימו טפחא

בתיבת מִי-תִכֵּן ויש בכך כדי לשבש את משמעות

המקרא, וחמור מכך הזיוף הנוצרי ש"תכן" הטעימו

בפשטא, ו"רוח ה'" במונח זקף קטון⁶ וְאִישׁ עֲצָתוֹ

יֹדִיעֵנּוּ: טעם טפחא בתיבת וְאִישׁ ולא במרכא כבחלק

מהדפוסים

יד אֶת-מִי נֹעֵץ: העי"ן בקמץ⁷

יח תִּדְמִיּוֹן: המ"ם בדגש חזק ובשווא נע, לא בחירק,

בדומה לו בהמשך פס' כה. תַּעֲרֹכוּ לֹא: הטעם נסוג

לת"ו⁸

יט וְצָרָף בִּזְהָב יִרְקַעֵנּוּ: טעם טפחא בתיבת וְצָרָף.

כ הַמִּסְכָּן: געיה בה"א והמ"ם אחריה בשווא נע

כג שְׁפָטִי אֶרֶץ: טעם נסוג אחר לשי"ן

כד בַּל-שָׁרַשׁ: במלרע. וְגַם-נָשָׂא בָהֶם:

תיבת וְגַם במקף ולא בקדמא

כו נַעֲדָר: העי"ן בשווא נח

מנחת שבת שני וחמישי של פרשת עקב:

ז יב וּשְׁמֵרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם: מוטעם מרכא-טיפחא

ולא טיפחא-מרכא

ז יג וְאַהֲבָהְךָ: העמדה קלה בוא"ו למנוע הבלעת האל"ף

החסופה, הטעמה משנית בה"א, והב"ת אחריה בשווא נע:

ו-אָה-בְּךָ. וּבִרְכָּךָ: כ"ף ראשונה בשווא נח למרות הקושי.

זֶתֶת לָךְ: טעם נסוג אחר ללמ"ד

ז טז נִתַּן לָךְ: אין טעם נסוג אחר לנר'ן

ז כב שני במנחת שבת

ז כד וְהֶאֱבַדְתָּ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת האל"ף

ז כה וְלִקְחָתָּ לָךְ: תיבת וְלִקְחָתָּ במלרע ואין טעם נסוג

אחר, כנ"ל בהמשך הפסוק תִּקְשׁ בּוֹ

ח א אֲשֶׁר אֲנִי מִצִּוְתָּ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת: יש

להאיץ את קריאת תיבת הַיּוֹם המוטעמת בטפחא,

מפסיק עיקרי, להסמיכה לתיבה שלפניה שלא יישמע

כאילו התביר מפסיק גדול ממנו: אֲשֶׁר אֲנִי מִצִּוְתָּ

הַיּוֹם - תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת

ח ב הוֹלִיכְךָ: כ"ף ראשונה בשווא נע ולא בחטף. אֶלְהִיךָ

זה: שני תבירים מתרדפים. עֲנִתְךָ: דגש חזק בנר'ן,

מלשון עינוי, כן הדבר גם בהמשך הפרק פס' טז

ח ג וַיַּעֲנֶךָ: היר"ד בשוא נח לא בפתח והנר'ן דגושה

ובשוא נע, מלשון עינוי

ח ד שלישי במנחת שבת

ח ה יִיסֶר: יר"ד ראשונה בשווא נע, יר"ד שנייה בפתח.

מִיִּסְרְךָ: כ"ף סופית דגושה

ח ז נַחֲלִי מַיִם: טעם נסוג אחר לנר'ן. הנר'ן במונח

והמילה איננה מוקפת

ח ט תֹּאכַל-בָּהּ: געיה בת"ו. לֹא-תִחַסֵּר כָּל בָּהּ:

טעם טפחא בתיבת כָּל

ח י וְאֶכְלָתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכָּתָּ: הראשונה במלרע

והשנייה במלעיל עקב ההפסק, והשלישית שוב מלרע.

נִתַּן-לָךְ: געיה בנר'ן

⁶ יש כאן ניסיון נוצרי מסיונרי לשרבב את רוח הטומאה לכתבי הקודש! עיין בגיליון ואתחנן סז

⁷ בניגוד לדברי ראב"ע, אבל כא"צ [גם לניגוד] מכריע

⁸ במקומות בודדים נסוג הטעם שתי תנועות אחורה כמו נַעֲרָמוּ מִיָּם (שמות טו, ח) או יַעֲרְפוּ טָל (דברים לג, כח)

ברויאר ז"ל השווה לפסוק הבא והשמיט את המקף. גם במהדורת דותן ע"פ לנינגרד אין מקף. לפי הטעמה זו יש שוויון מוחלט בין שני הפסוקים.

⁵ כן הוא בכתר ארם צובא ובלינינגרד. לכן אין לחוש כלל להטעמה ההפוכה בקורן